

ע"פ 7179/14 - עמית ז'ן-קלוד טוויל נגד מדינת ישראל

בבית המשפט העליון בשבתו כבית משפט לערעורים פליליים

ע"פ 7179/14

לפני: כבוד השופט י' דנציגר
כבוד השופט צ' זילברטל
כבוד השופטת ע' ברון

המערער: עמית ז'ן-קלוד טוויל

נ ג ד

המשיבה: מדינת ישראל

ערעור על גזר דינו של בית המשפט המחוזי בתל-אביב-יפו מיום 15.9.2014 בתפ"ח 13281-12-12 שניתן על ידי כב' השופטים ג' נויטל, מ' יפרח וג' רביד

תאריך הישיבה: כ"ג בחשון התשע"ו (05.11.2015)

בשם המערער: עו"ד ירום הלוי; עו"ד אלי כהן

בשם המשיבה: עו"ד קרן רוט

פסק-דין

עמוד 1

השופט י' דנציגר:

לפנינו ערעור על גזר דינו של בית המשפט המחוזי בתל-אביב-יפו (השופטים ג' נויטל, מ' יפרח וג' רביד) בתפ"ח 13281-12-12 מיום 15.9.2014, בגדרו הושטו על המערער - לאחר שהורשע על פי הודאתו במסגרת הסדר טיעון - 19 שנות מאסר בפועל, בצירוף עונשים נלווים. זאת, בגין הרשעתו בעבירת הריגה לפי סעיף 298 לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: החוק) ובעבירה של שיבוש הליכי משפט לפי סעיף 244 לחוק.

עובדות כתב האישום המתוקן

1. על פי האישום הראשון, בין המנוח לבין המערער שררו יחסי ידידות עד לשנת 2004, אז נתגלע ביניהם סכסוך, ובגדרו דקר המנוח את המערער בבטנו. בהמשך, ביום 9.12.2005 בשעה 01:00 לערך, בעת שהמנוח חצה את רחוב ז'בוטינסקי שברמת-גן, הבחין בו המערער, שחלף במקום ברכב עם עוד ארבעה מחבריו, והחליט לפגוע בו. לשם כך הורה המערער לנהג הרכב (להלן: טל) לפנות פניית פרסה ולעצור את הרכב בסמוך למנוח שעמד ושוחח עם ידידתו. המערער ירד מהרכב והלך לעבר המנוח כשהוא אחוז בידו מפתח ברגים לגלגלי רכב העשוי מברזל, ובאמצעותו היכה בחוזקה בראשו של המנוח, כשהוא אדיש לאפשרות גרימת מות. כתוצאה מהמכה בראשו, נפל המנוח ארצה ואיבד את ההכרה, והמערער המשיך להכותו מספר מכות ברגליו ואז חזר אל הרכב, כשהוא מותיר את המנוח זב דם מראשו. משנכנס לרכב הורה המערער לטל להימלט מן המקום, ושיתף כי המנוח "מתפרפר". למנוח נגרם שבר בגולגולת, ולאחר שפונה לבית החולים שיבא ועבר מספר ניתוחים הוא נפטר ביום 13.12.2005. על פי האישום השני, סמוך לאחר האירוע המתואר לעיל, הורה המערער לטל שהיה גם בעל הרכב בו נסעו במהלך האירוע, לדאוג להסתרתו של הרכב, מחשש שהרכב צולם או זוהה במהלך תקיפתו של המנוח. כמו כן, לאחר ההריגה ובמטרה לשבש את הליכי החקירה, עזב המערער את ביתו והסתתר מספר ימים. בהמשך, נפגש המערער עם ארבעת חבריו, וסיכם עימם שאם יזומו לחקירה, ימסרו כי בעת האירוע שיחקו יחד סנוקר בפתח-תקווה ומשם נסעו למושב רינתיה.

יצוין כי במסגרת הסדר הטיעון הודה המערער בעובדות כתב האישום, והפקיד בקופת בית המשפט סכום פיצוי מוסכם בסך של 200,000 ש"ח למשפחת המנוח. בנוסף, הצדדים הסכימו כי המשיבה תעתור לעונש כולל של 20 שנות מאסר בפועל והמערער יטען טיעון חופשי לעניין העונש.

גזר דינו של בית המשפט המחוזי

2. מתסקיר שירות המבחן שהוגש לבית המשפט המחוזי עלה כי המערער, בן 33, נשוי ואב לילדה בת שנתיים וחצי. עובר למעצרו, עבד המערער כמאמן בקבוצת כדורגל לנערים וכסוכן מכירות. שירות המבחן התרשם כי חל מיתון בבעייתיות שאפיינה את התנהגות המערער, אך התקשה להעריך את הסיכון העתידי הנשקף ממנו, הואיל ומסר מידע חלקי בלבד אודות יחסיו עם המנוח. נאמר שהמערער מביע חרטה כנה על התנהגותו ותוצאותיה הקשות, וכי במסגרת מעצרו הוא עמד בקשר עם עובדת סוציאלית, השתתף בקבוצת "רגשות", בפעילות חינוך וביטא מוטיבציה לשינוי באורחות חייו. לבסוף, לנוכח גורמי הסיכוי לשינוי, חלף הזמן ותפקודו התעסוקתי היציב של המערער בשנים האחרונות, המליץ שירות המבחן על ענישה מאוזנת, שתדרבן מוטיבציה להמשך טיפול מצד המערער.

3. מתסקיר הקורבן שהוגש עלה כי המנוח, בן 17 בפטירתו, היה הבן הבכור להוריו ואח לשלושה אחים. הקשר בין המנוח למערער, שגדול ממנו בשמונה שנים, החל במלאת 13 שנים למנוח, משהחל המנוח לבלות עם המערער ולסייע לו בעסק שנוהל על ידי משפחת המערער. עורכת התסקיר תיארה את תחושת האשם הכבד של ההורים על שלא הצליחו לנתק את בנם מן המערער,

עמוד 2

- הגם שלאחר שדקר את המערער הם עקרו למקום מגורים אחר. את מצב המשפחה לאחר האירוע תיארה כהתנהלות בתוך חוויה קשה של "אבל טראומתי" ו"ריק קיומי", ובכלל זה, אובדן שמחת חיים, שבר מתמשך ביחסים בתוך הבית והידרדרות במצב הכלכלי. עורכת התסקיר, הביעה תקווה שסיום ההליך הפלילי, שייתן ביטוי למעשיו של המערער, יוכל לאפשר למשפחה להפנות יותר כוחות לשיקום מצבם.
4. במסגרת הראיות לעונש, העידו הוריו של המנוח מטעם המשיבה. האב מתח ביקורת קשה על הסדר הטיעון אשר בגדרו הומר אישום הרצח המקורי בעבירת ההריגה בה הודה המערער. עדות האם הובאה בכתב ותיארה את מצבה הקשה של המשפחה למן דקירת המנוח את המערער. האם ביקשה למצות את הדין עם המערער. בנוסף, הוגש גיליון ההרשעות של המערער, הכולל, שש הרשעות קודמות בגין ביצוע עבירות רכוש ואלימות, ריצוי שני עונשי מאסר בדרך של עבודות שירות, ועונש מאסר על תנאי בן שנה.
5. מטעם המערער העידו שישה עדי אופי, ביניהם אשתו, מעסיקיו ומכרים. בעדויות אלה תואר המערער כאדם רחב לב ועוזר לזולת; כדמות חינוכית ומרכזית בחייהם של הנערים אותם הוא אימן; כאדם אחראי, מצליח ומוערך; כבעל מסור ודואג אשר אין אירועים אלה מתקשרים עם דמותו הנוכחית.
6. במהלך הטיעונים לעונש ביקשה המשיבה לכבד את הסדר הטיעון, למקם את העונש ברף העליון שלו ולגזור על המערער 20 שנות מאסר בפועל בגין שתי העבירות יחדיו. זאת משום שלשיטתה פיענוח האירוע משנת 2005 רק בשנת 2012 נגרם בשל המערער והוא שיצר קושי ראייתי אשר הוביל לתיקון כתב האישום מעבירה של רצח לעבירה של הריגה. נטען כי עקרון ההלימה מחייב הטלת עונש שיגלם את מידת אשמו הגבוהה של המערער ואת הפגיעה המקסימלית בערך קדושת החיים בנסיבות, לנוכח: חלקו הבלעדי של המערער בעבירה, שעה שיצא לבדו ותקף את המנוח; התכנון המוקדם, שכן חלפה שנה מאז העימות עם המנוח; אכזריות מעשיו; ועובדת היותו בן 25 בעת האירוע. כן צוין כי חלוף הזמן אינו מהווה נסיבה לקולא בעבירה של קטילת חיים, בפרט משהמערער "נהנה" מעצם ההפחתה באישום בגינה. לבסוף, עתרה המשיבה לקביעת מתחם ענישה שינוע בין 16 ל-20 שנות מאסר.
7. מנגד, עמד המערער על הקשיים הראייתיים בתיק, המנותקים משאלת הזמן שחלף, ושבינים לא ניתן היה לבסס הרשעה בעבירת הרצח מלכתחילה. כן עמד המערער על הנסיבות הבאות המצדיקות הקלה בעונשו: על העימות שקדם לאירוע ובמהלכו נדקר על ידי המנוח; על ספונטניות האירוע המתבטאת בשימוש באביזר זמין ולא בכלי נשק; ועל כך שמדובר היה במכה אחת בראש. נטען שאין לזקוף לחובתו את הותרת המנוח במקום האירוע, שכן לא היה חשש כי המנוח יופקר לנפשו, ואת העובדה שלא הסגיר עצמו משך שבע שנים בשל חשש אנושי. הודגש כי במהלך שנים אלה שיקם המערער את עצמו, כפי שהעידו העדים מטעמו. כן נטען כי יש להתחשב בלקיחת האחריות מצידו; בחרטה שבטא, בין היתר על ידי הפקדת מלוא סכום הפיצוי, למרות הקושי לגייסו; ובנסיבותיו האישיות ומאמציו להשתקם. בנוסף, המערער ביקש סליחה מהורי המנוח בצינו כי כיום בהיותו אב הוא מבין את גודל סבלם. המערער הפנה לפסיקה ועל בסיסה עתר לקביעת מתחם ענישה שינוע בין שש לתשע שנות מאסר בפועל.
8. בית המשפט המחוזי קבע מתחם ענישה נפרד לכל עבירה, וגזר עונש כולל בהתאם להסדר. לצורך קביעת מתחם הענישה בעבירת ההריגה, עמד בית המשפט על חומרת העבירה שכתוצאה ממנה נגדעו חיי המנוח, ועל מידת הפגיעה הגבוהה בערך החברתי של קדושת החיים. בית המשפט הוסיף כי המקרה שלפנינו מצוי ברף הגבוה של חומרת המעשים המובילים לקטילת חיי אדם. בהקשר זה התייחס בית המשפט לכך שהמערער הפתיע את המנוח, בעודו עומד לתומו ברחוב, ותקף אותו בפעולה ייזומה ומכוונת, בלי שקדמה לפעולתו אמירה מוקדמת או התגרות מצד המנוח; לכך שהמערער הצטייד במפתח ברגים מברזל (להלן: לום) שפגיעתו קשה, והכה באמצעותו בראש המנוח, שהוא איבר רגיש וחיוני מאוד; לעוצמת הפגיעה הקשה שהובילה להתמוטטות המנוח; ולכך שהמערער המשיך להכותו ואף הותיר אותו במקום האירוע במצבו. בנסיבות אלה, קבע בית המשפט כי השימוש בלום אינו מהווה

נסיבה מקלה. כן נקבע כי לנוכח רצונו של המערער לפגוע במנוח בגין העימות הקודם ביניהם, אין בספונטניות האירוע כדי להצדיק הקלה בעונשו. זאת בפרט בשל כך שהמערער בחר שלא לשתף את שירות המבחן בנסיבות העימות. כן התייחס בית המשפט לחלקו הבלעדי של המערער בעבירה, ולנזק שנגרם בגינה למשפחת המנוח כמפורט בתסקיר. בית המשפט הוסיף כי העונשים המושגים בגין עבירת ההריגה משתנים ממקרה למקרה בהתחשב בנסיבותיו. לבסוף, נדרש בית המשפט למקרים שאליהם הפנה המערער, וציין כי הם משקפים נסיבות מקלות מאלה שבתיק, ולכן לא ראה לאמצעם לקביעת המתחם במקרה שלפנינו. כן עמד בית המשפט על פסקי דין שאותם הגישה המשיבה. לאחר כל אלה קבע בית המשפט כי מתחם העונש הראוי בנסיבות העניין נע בין 16 ל-20 שנות מאסר בפועל, וציין כי אין סיבה לחריגה ממתחם זה.

בבואו לגזור את עונשו של המערער בתוך המתחם שנקבע, התחשב בית המשפט המחוזי: בפגיעה הקשה בבני משפחתו של המערער; בנטילת האחריות של המערער על מעשיו ומאמציו לחזור למוטב, ובכלל זה, מאמציו לתיקון תוצאות העבירה, התנהגותו החיובית ותרומו לחברה; בחלוף הזמן, בו נמנע המערער מכל פעילות שולית, הגם שצוין כי בנסיבות המקרה קשה לתת לכך משמעות מקלה; בעברו הפלילי של המערער עובר לביצוע העבירה; ובשיקול ההרתעה מביצוע עבירה אשר סופה בקטילת חייו של אדם.

אשר לעבירת שיבוש הליכי משפט, בית המשפט המחוזי עמד על כך שהמערער פעל ישירות ובעקיפין לשיבוש החקירה, ובכך תרם לנזק הראייתי שנוצר ולסבלה הכבד של משפחת המנוח. נקבע כי מתחם העונש הראוי נע בין שישה ל-15 חודשי מאסר בפועל, ובתוך כך הציב בית המשפט את עונשו של המערער על 12 חודשי מאסר בפועל. על רקע כל האמור לעיל, גזר בית המשפט על המערער עונש כולל של 19 שנות מאסר בפועל, בגין שתי העבירות יחדיו, הכולל הפעלת מאסר על תנאי בן שנה בחופף לעונש; שנה מאסר על תנאי, לבל יעבור בתוך שלוש שנים מיום שחרורו ממאסר עבירת אלימות מסוג פשע; ותשלום פיצוי בסך של 200,000 ש"ח להורי המנוח.

תסקיר משלים

9. בתסקיר העדכני דווח כי המערער משולב באגף מתקדם בכלא "אשל" החל מיום 7.5.2015. מגורמי הטיפול במתקן כליאה הקודם בו שהה המערער נמסר כי לאורך כל תקופת מאסרו שם תפקד המערער בצורה תקינה. כן צוין כי המערער היה פעיל משמעותית בכיתת החינוך ובפעילויות השונות באגף; היה בקשר אינטנסיבי עם העובדת הסוציאלית; והשתתף בתוכניות טיפול שונות ומגוונות. מגורמי הטיפול בכלא "אשל" נמסר כי נראה שהמערער נתרם מתפקודו כחונך, וכי הוא בקשר אינטנסיבי עם העובדת הסוציאלית, אך לא משולב בקבוצה טיפולית. בנוסף, בדיון שנערך לפנינו הדגישה גב' ברכה וייס מטעם שירות המבחן כי מדובר במערער שמבין את הפגיעה שגרם, לוקח אחריות על מעשיו ומבקש להשתלב במסגרת טיפולית עם סיום הליך הערעור שלפנינו.

טענות הצדדים בערעור

10. המערער טוען – באמצעות באי כוחו, עורכי הדין אלי כהן וירום הלוי – כי בית המשפט המחוזי טעה שעה שהחמיר בעונשו, הן בקביעת המתחם והן בגזירת העונש, משל לא התקיימו כלל נסיבות לקולא בעניינו. נטען כי במקרים דומים עמד המתחם בין שש לתשע שנות מאסר. כן נטען כי שגה בית המשפט משלא איבחן את הפסיקה שהגישה המשיבה מן המקרה שלפנינו, שכן במקרים אלו דובר בהריגה בנשק חם או קר; ומשלא נתן משקל ראוי לפסיקה שהוגשה על ידי המערער. לעמדת המערער, נסיבות המקרה – ובכללן העובדה שמדובר במכה אחת בראש והעובדה שהאירוע היה ספונטני ולא מתוכנן – היו צריכות להוביל להפחתה בעונשו. כמו כן, המערער סבור כי ראוי היה ליתן משקל לעימות הקודם, שבמהלכו נדקר המערער על ידי המנוח ונפצע קשות, כנסיבה לקולא.

11. עוד נטען כי בית המשפט המחוזי שגה כשביכר את הסבל שנגרם למשפחתו של המנוח, על פני נסיבותיו האישיות של המערער בגזירת עונשו. במסגרת זו, נטען כי בית המשפט לא נתן משקל ראוי לחלוף הזמן (תשע שנים) ממועד ביצוע העבירה ולשיקום המהותי שעבר המערער, לרבות התנתקות מחיי העבריינות, השתלבות בעבודה יציבה, תרומה לקהילה באמצעות שיקום ילדים ונערים והקמת משפחה יציבה. כן נטען כי לא ניתן משקל ראוי לעדויות האופי שניתנו, ובפרט לעדותו של מר עמיחי, שסיפר על השינוי המהותי שאותו עבר המערער, ולעדויות של אשת המערער, שמהן ניתן ללמוד על טיבו של המערער כאדם אנושי; לחרטתו הכנה של המערער; להודאתו; להמלצת שירות המבחן לענישה מאזנת; ולעובדה שהמעשה בוצע על ידי חפץ שאינו מוגדר כנשק. המערער הוסיף כי בית המשפט טעה בהעדיפו את שיקולי הגמול וההרתעה על פני שיקול השיקום. בנוסף, במהלך הדיון לפנינו נטען כי הגם שכאב משפחת המנוח מובן, יש ליתן משקל להיבטים ולנימוקים המשפטיים שהובאו, והם שצריכים לגבור. כן הוגשה לנו פסיקה, אשר בה הושתו עונשים מקלים יותר על מבצעי העבירה במקרים דומים.
12. מנגד טוענת המשיבה – באמצעות באת כוחה, עורכת הדין קרן רוט – כי יש לדחות את הערעור על נימוקיו, תוך שימת לב לנזק שנגרם ולמידת האשם של המערער בנסיבות המקרה. נטען כי מידת אשמו של המערער הינה גבוהה, שכן המנוח היה אך בן 17 בעת ההיא, ואילו המערער היה בן 25, ובהיותו המבוגר האחראי מבין השניים היה מצופה ממנו למנוע את הסלמת הסכסוך ביניהם. הודגש כי האירוע התרחש בלי שקדמה לו התגרות מצד המנוח. כן נטען כי מידת אשמו של המערער בנסיבות, שקולה לכל הפחות למידת אשמו של אדם הדוקר בסכין במהלך קטטה. עוד טוענת המשיבה כי עונשו של המערער מקיים יחס הולם לחומרת העבירה. היא מטעימה כי המערער היה ער למצבו הקשה של המנוח בעת שהותיר אותו שרוע על הקרקע ודם זב מראשו, ובכל זאת לא העניק לו כל עזרה; וכי הוא שיבש את מהלכי החקירה. עוד מדגישה המשיבה את הידרדרות מצבה של משפחת המנוח והנזק שנגרם לה כתוצאה מן האירוע, ולעניין זה אף הוגשו לעיונו מסמכים שונים. אשר לחלוף הזמן; מצינת המשיבה כי המערער הוא שתרם לכך בשעה שתיאם גרסאות עם חבריו והעלים את הרכב בו נסעו, ומכל מקום, נטען כי בית המשפט נתן ביטוי הולם בגזר דינו להתנהלותו החיובית של המערער מאז ביצוע העבירה. על כן, מבקשת המשיבה להותיר את גזר הדין על כנו.
- דיון והכרעה
13. לאחר עיון בהודעת הערעור, על נספחיה, ולאחר ששמעתי את טענות הצדדים בדיון שנערך לפנינו, באתי לכלל מסקנה כי יש לקבל את הערעור ולהקל בעונשו של המערער במידת מה, והכל כפי שיפורט להלן.
14. המערער הורשע על פי הודאתו בהריגת המנוח. על חומרתה היתרה של עבירת ההריגה לפי סעיף 298 לחוק, אין צורך להכביר במילים. המחוקק ביטא חומרה זו עת בחר להעמיד את העונש המרבי לצידה על 20 שנות מאסר. חומרה זו נדרשים אף בתי המשפט לבטא בעת קביעת העונש הראוי לעבירה. יחד עם זאת, הענישה בהתייחס לעבירת ההריגה אינה אחידה, והיא משתנה בהתאם לנסיבות ביצוע העבירה ונסיבותיו האישיות של המבצע במקרה הפרטני, שאלהן נדרשים בתי המשפט במסגרת קביעת העונש הראוי לפי תיקון מס' 113 לחוק. המערער טוען כי בית המשפט המחוזי החמיר בקביעת עונשו, וכעת נדרשים אנו לאמוד את מידת החומרה של המקרה שלפנינו ולברר אם ניתן משקל ראוי לנסיבות ביצוע העבירה ולנסיבות האישיות של המערער בקביעת עונשו.
15. במקרה שלפנינו המערער גרם למות המנוח על ידי הכאתו בראשו, פעם אחת, באמצעות לום ברזל, בלי שקדמה לכך כל התגרות מצד המנוח, ונגזרו עליו 19 שנות מאסר בפועל מתוכם שנה בגין הפעלת מאסר מותנה בחופף. כידוע, הלכה פסוקה היא כי אין זו דרכה של ערכאת הערעור להתערב בעונש שאותו קבעה הערכאה הדיונית, אלא אם מדובר במקרים שבהם נפלה טעות מהותית בגזר הדין או שעה שמדובר בסטייה קיצונית מרמת הענישה המקובלת בנסיבות דומות [ראו: ע"פ 1242/97 גריברג נ' מדינת

ישראל, פסקה 7 (3.2.1998); ע"פ 3091/08 טרייגר נ' מדינת ישראל, פסקה 11 (29.1.2009). מעיון בגזר הדין ניכר כי בית המשפט המחוזי נדרש לכלל השיקולים הרלבנטיים לצורך קביעת מתחם העונש הראוי בהתאם לתיקון מס' 113 לחוק. בית המשפט הביא במניין שיקוליו בבואו לקבוע את המתחם: את חומרת העבירה; רמת הפגיעה בערכים המוגנים; חלקו הבלעדי של המערער במעשים; הנזק שנגרם מביצוע העבירה; ואכזריות המעשים, וקבע על בסיסם כי מתחם העונש הראוי צריך שינוע בין 16 ל-20 שנות מאסר. אקדים ואומר כי לא מצאתי להתערב במתחם שנקבע, אך ראיתי לנכון להקל בעונשו של המערער לנוכח הנסיבות שאינן קשורות לביצוע העבירה.

אכן, אף אני סבור כי חומרתו של המקרה שלפנינו היא גבוהה בהתחשב במידת אשמו של המערער בנסיבות המקרה, ובכלל זה: חלקו הבלעדי בביצוע העבירה; העדר התגרות מצד המנוח; הפגיעה בראש המנוח תוך שימוש בכלי ברזל (לום); הימלטותו לאחר המעשה ללא הגשת עזרה למנוח (בפרט בהתחשב בכך שהוא ציין לפני חבריו כי המנוח "מתפרפר", עובדה שיש בה להראות לטעמי ללא ספק כי המערער היה מודע למצב הקשה בו הותיר את המנוח); התנהלותו לאחר העבירה; וכן בהתחשב בגדיעת חייו של המנוח שהיה אך בן 17; ובצורך בהרתעת הרבים מביצוע מעשים דומים.

הגם שקיימים פסקי דין שבהם נקבעו מתחמי ענישה מתונים יותר במקרים דומים לא ראיתי לנכון להתערב במתחם שנקבע, שכן לא מדובר בסטייה קיצונית או בטעות מהותית בקביעת המתחם המצדיקה התעלמות של ערכאת הערעור מכלל "אי ההתערבות". יתר על כן, לא ניתן להתעלם מהעבירה הנוספת שבביצועה הורשע המערער על פי הודאתו ומהנזק שנגרם כתוצאה משיבוש ההליכים על ידו בהמשך, משך שבע שנים.

16. אשר לעונש שנקבע בגדרי המתחם, מעיון בגזר הדין עולה כי בית המשפט המחוזי נדרש לכלל הנסיבות הרלבנטיות לעניין זה בהרחבה, אך מצא כי איזון כולל שלהן מוביל לעונש שהושת על המערער בסופו של יום. המערער טוען לפנינו כי בית המשפט המחוזי לא נתן לנסיבות לקולא את מלוא המשקל הראוי באיזון שערך, ודומה כי הצדק עימו. נראה כי בנסיבות המקרה היה על בית המשפט ליתן משקל גדול יותר לאותן נסיבות לקולא, לרבות: הודאתו של המערער במיוחס לו; נטילת האחריות והחרטה הכנה שהביע המערער, אשר באו לידי ביטוי במאמציו לתיקון תוצאות העבירה בדרך של תשלום הפיצוי המוסכם עוד בטרם תחילת ההליך; והתנהגותו החיובית משך שנים עובר להעמדתו לדין. בית המשפט ציין כי מיום ביצוע העבירה המערער נמנע מכל פעילות שולית, ואף הקדיש את מרצו וזמנו לקיום חיים נורמטיביים וסיוע לבני נוער עד ליום העמדתו לדין. כמו כן, על פי התסקירים שהוגשו המערער מתפקד בצורה תקינה בין כותלי הכלא, נוטל חלק בפעילויות החינוך, מביע מוטיבציה לשיקום ומצוי בקשר רציף עם הגורמים הטיפולים בכלא. סבורני שבאלה יש כדי להצדיק מיקום עונשו של המערער שלא ברף העליון של המתחם.

17. בנוסף לאלה, יש לזכור כי שירות המבחן המליץ על קביעת ענישה מאזנת שיהיה בה לשמר אצל המערער מוטיבציה להמשך טיפול. אמנם, ככלל, המלצת שירות המבחן אינה כובלת את שיקול דעתו של בית המשפט, אך יש בה להוות המלצה של גורם מקצועי לנסיבות האישיות של המערער [ראו: 3472/11 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 14 (3.9.2012)]. סבורני כי המלצת שירות המבחן לענישה מאזנת מקבלת משנה תוקף בנסיבות העניין משהמערער הוכיח כי הוא מעוניין בשיקום ואף פעל באופן הממחיש זאת עד למעצרו. על חשיבות השיקום במניין שיקולי הענישה למדים אנו מתיקון 113 לחוק המאפשר לבית המשפט אף לחרוג ממתחם העונש שנקבע, אם מצא שמבצע העבירה שלפניו השתקם [ראו: סעיף 40 לחוק]. אוסיף, כי שיקומו של המערער הוא מבין התכליות שלשמה נועדה מערכת הענישה, לצד תכליות הגמול וההרתעה, וראוי ליתן לכך משקל בקביעת העונש, על מנת לאפשר למערער לשוב ולנהל חיים נורמטיביים עם סיום מאסרו [ע"פ 3503/12 אירמייב נ' מדינת ישראל, פסקה 13 (29.7.2013) והאסמכתאות שם]. עוד יש לזכור, כי על אף עברו הפלילי מדובר במאסרו הראשון של המערער.

18.

במכלול נסיבות אלה יש להשקפתי כדי להצדיק את התערבותנו בעונש שהושת על המערער ולהוביל להצבתו במרכז המתחם; בפרט מששירות המבחן סבור כי ענישה מחמירה עשויה לפגוע בהליך השיקומי של המערער. לפיכך, אציע לחבריי להעמיד את עונשו של המערער על 17 שנות מאסר בפועל בגין שתי העבירות יחדיו, תוך הפעלת עונש המאסר על תנאי בחופף ולהותיר את שאר רכיבי העונש על כנם.

ש ו פ ט

השופט צ' זילברטל:

אני מסכים.

ש ו פ ט

השופטת ע' ברון:

אני מצרפת את דעתי לחוות דעתו של חברי, השופט י' דנציגר ולתוצאה שאליה הגיע. בבוא בית המשפט לגזור את עונשו של נאשם, יש מקום ליתן משקל גם לנסיבותיו האישיות שאינן קשורות בביצוע העבירה ועומדות לו לקולא. על אלה פירט חברי, ובראשן שיקולי שיקום בענייננו. ניכר במערער שהוא מביע חרטה עמוקה על מעשהו הנפשע. עוד במסגרת הסדר הטיעון ביקש סליחה באופן אישי מהורי המנוח, וטרם שנשמעו הטיעונים לעונש הפקיד פיצוי כספי בסכום משמעותי למשפחת המנוח כדי לבטא נטילת אחריות והבעת נכונות לכפר על הפגיעה האיומה. במשך כעשור שחלף מאז אותו יום נורא, ניכר שהמערער התמיד במאמצים לשקם את חייו. הדבר בא לידי ביטוי, בין היתר, בפעילות אקטיבית מצידו בסיוע לבני נוער טרם שנעצר, ובפעילותו כחונך בתוך כתלי בית הסוהר. למרבה הצער את חייו של המנוח לא ניתן להשיב, והאובדן הוא קשה מנשוא. אך מובן שאין בחלוף הזמן, אף לא בפיצוי ששולם, כדי לרפא את הכאב והצער המלווים את ההורים ואת המשפחה מידי יום ביומו. חשוב לומר, כי התערבותנו בעונש אין בה כדי להמעט כהוא זה, לא מן המעשה ולא מתוצאתו.

ש ו פ ט ת

הוחלט כאמור בפסק דינו של השופט י' דנציגר.

ניתן היום, י' בכסלו התשע"ו (22.11.2015).

ש ו פ ט ת

ש ו פ ט

ש ו פ ט

